

Nr 187.

Ankom till riksdagens kansli den 13 juni 1944 kl. 1 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående slutlig reglering av riksstaten för budgetåret 1943/44 m. m., i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde.

(1:a avd.)

DRIFTBUDGETEN.

Fjärde huvudtiteln.

1:o) **Arméförvaltningen: Anskaffning av inventarier m. m. till ämbetsbyggnad å Ladugårdsgärde.** I propositionen nr 275 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (bilaga 1, punkt 1 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 12 maj 1944) föreslagit riksdagen att till Arméförvaltningen: Anskaffning av inventarier m. m. till ämbetsbyggnad å Ladugårdsgärde å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

För uppförande av en främst för arméförvaltningen avsedd ny ämbetsbyggnad å Ladugårdsgärde hava hittills anvisats sammanlagt 3 900 000 kronor.

För anskaffande av erforderliga inventarier och utrustning för den nya byggnaden, vilken beräknas bliva färdig för inflyttning i början av år 1945, har departementschefen beräknat ett belopp av 150 000 kronor. I detta belopp ingå icke kostnader för möbler, enär byggnaden förutsatts skola tagas i bruk allenast för frigörande av redan befintliga lokalutrymmen på annat håll. Departementschefen förutsätter, att medelsbehovet i övrigt skall om möjligt kunna bestridas med anlåtande av intendenturanslag, som redan ställts till myndigheternas förfogande, samt att anslaget — ehuru det uppföres för arméförvaltningen — må användas även för de andra myndigheters räkning, vilka kunna erhålla lokaler i den nya byggnaden. Det nu föreslagna anslaget har ansetts icke böra inräknas i den i 1942 års försvarsbeslut angivna kostnadsramen för försvaret för femårsperioden 1942/47.

Då det synes erforderligt, att inventarier och utrustning nu anskaffas för ifrågavarande ämbetsbyggnad och utskottet icke haft något att erinra mot att medel för ändamålet anvisas i den av departementschefen föreslagna omfattningen, får utskottet hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Arméförvaltningen: Anskaffning av inventarier m. m. till ämbetsbyggnad å Ladugårdsgårde å tilläggsstat II* till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

2:o) **Försvarsstaben: Täckning av vissa engångsutgifter för försvarsstaben.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2) att till Försvarsstaben: Täckning av vissa engångsutgifter för försvarsstaben å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 1 141 000 kronor.

Enligt de principer för täckning av engångsutgifter å anslag under förskottsstaten för försvarsväsendet som tillämpats från och med budgetåret 1941/42 skola täckningsanslag beräknas för täckning av samtliga till och med utgången av det budgetår förskottsstaten avser beslutade, icke reglerade anvisningar å förskottsanslag till engångsutgifter, oavsett om anvisningen förantlett utgift under budgetåret eller icke. För sådana täckningsändamål ha anvisats reservationsanslag av tillhopa 754 841 600 kronor för budgetåret 1941/42 och 408 671 400 kronor för budgetåret 1942/43.

Den beredskapsstat som Kungl. Maj:t den 30 juni 1943 fastställt att lända till efterrättelse såsom förskottsstat från och med budgetårsskiftet 1943/44 upptager, bland annat, under fjärde huvudtiteln ett förslagsanslag till Försvarskrafterna: Engångsutgifter å 300 000 000 kronor. Anslaget har redovisats under följande två delposter, nämligen

Utgifter i anslutning till för riksdagen framlagda beräkningar	kronor 150 000 000
Till Kungl. Maj:ts förfogande	» 150 000 000
	<hr/>
	Summa kronor 300 000 000

Genom särskilda av Kungl. Maj:t till och med den 28 april 1944 meddelade beslut ha av nämnda anslag till engångsutgifter anvisats tillhopa 64 363 935 kronor. Härtill kommer ett ytterligare medelsbehov av 2 488 774 kronor för korrigerings av de för budgetåret 1942/43 anvisade täckningsanslagen. Vidare böra medel beräknas för täckning av de ytterligare anvisningar som beslutats eller beräknas komma att beslutas under återstoden av innevarande budgetår. För detta ändamål erfordras, så vitt nu kan bedömas, tillhopa 21 325 700 kronor. I detta belopp ingå de till 16 900 000 kronor uppskattade kostnaderna för den materielanskaffning, varom anmälan gjorts till riksdagen i propositionen 1944:163 (bilaga 2, punkten 5).

Departementschefen har härefter anfört följande.

Enligt det nu anförda skulle täckning behöva beredas för hittills beslutade anvisningar eller anmälda utgifter på tillhopa (64 363 935 + 2 488 774 + 21 325 700 =) 88 178 409 kronor. Emellertid föreligga vissa reservationer å de för budgetåret 1942/43 anvisade täckningsanslagen, vilka kunna disponeras för den nu förestående utgiftsregleringen, varför täckningsbehovet kan minskas till 71 802 300 kronor. Jag vill erinra att för begränsning av täckningsanslagen för budgetåret 1942/43 togos i anspråk jämväl vissa överskottsmedel,

belöpande å dåvarande försvarsväsendets verkstadsnämnd och krigsmaterielnämndens rörelser, ävensom vissa å tidigare leveranser belöpande rabatter. Dylika överskottsmedel och rabatter ha redovisats även innevarande budgetår. Till frågan om behandlingen av dessa medel återkommer jag i det följande under punkten 5.

Det för täckning sålunda erforderliga beloppet synes böra anslagsmässigt uppdelas å följande särskilda anslag, vilka för möjliggörande av enhetlig redovisning i förekommande fall givits motsvarande benämningar som de för föregående budgetår anvisade täckningsanslagen, nämligen

Försvarsstaben:

Täckning av vissa engångsutgifter för försvarsstaben kronor 1 141 000

Armén:

Täckning av vissa engångsutgifter för anskaffning av sjukvårdsmateriel m. m. » 600 000

Täckning av vissa engångsutgifter för anskaffning av intendenturmateriel m. m. » 11 532 000

Täckning av vissa engångsutgifter för tygmateriel m. m. ... » 50 783 300

Täckning av vissa engångsutgifter för fortifikatoriska anordningar m. m. » 7 746 000

Summa kronor 71 802 300

För närmare kännedom rörande grunderna för beräkandet av förenämnda täckningsanslag torde få hänvisas till en av riksräkenskapsverket den 29 april 1944 överlämnad skrivelse ävensom till en inom försvarsdepartementet upprättad promemoria, vilka handlingar komma att tillställas riksdagens vederbörande utskott.

Under förevarande anslagspunkt har departementschefen hemställt om täckning av vissa engångsutgifter för försvarsstaben. För ändamålet har äskats ett reservationsanslag av 1 141 000 kronor. Framställning om täckning av övriga i det föregående omnämnda utgifter för engångsanskaffning m. m. göres i det följande.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att departementschefen funnit sig böra förorda anvisande å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår av medel, tillhopa 71 802 300 kronor, för täckande av samtliga intill den 30 juni 1943 beslutade, ännu icke reglerade anvisningar eller bundna utgifter å förskottsstatens anslag till engångsutgifter. Utskottet, som tagit del av till utskottet överlämnade handlingar rörande hittills meddelade dispositionsbeslut, har icke funnit anledning till erinran mot ifrågavarande förslag. Utskottet tillstyrker i nu förevarande sammanhang, att medel anvisas för täckning av vissa engångsutgifter för försvarsstaben, 1 141 000 kronor. Beträffande övriga för täckning av engångsutgifter äskade anslag kommer utskottet att i det följande göra hemställan. Med avseende å förevarande punkt hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Försvarsstaben: Täckning av vissa engångsutgifter för försvarsstaben* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 1 141 000 kronor.

3:o) **Armén: Täckning av vissa engångsutgifter för anskaffning av sjukvårdsmateriel m. m. Armén: Täckning av vissa engångsutgifter för anskaffning av intendenturmateriel m. m.** Under hänvisning till vad utskottet under punkt 2:o anført får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 3 och 4) hemställa,

att riksdagen må å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa

a) till *Armén: Täckning av vissa engångsutgifter för anskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.* ett reservationsanslag av 600 000 kronor;

b) till *Armén: Täckning av vissa engångsutgifter för anskaffning av intendenturmateriel m. m.* ett reservationsanslag av 11 532 000 kronor.

4:o) **Armén: Ytterligare anskaffning av ammunition m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5) att till Armén: Ytterligare anskaffning av ammunition m. m. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 66 950 000 kronor.

I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen 1943: 344 framlagda förslag anvisade 1943 års riksdag (skrivelse nr 500) å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1943/44 ett reservationsanslag av 52 500 000 kronor till Armén: Ytterligare anskaffning av ammunition m. m. Av den förebragta utredningen framgick, att anslagsbeloppet motsvarade kostnaderna för den anskaffning, som under budgetåret 1943/44 beräknades erforderlig, och att framdeles ytterligare anskaffning kunde bli aktuell.

Arméförvaltningens tygavdelning har nu inkommit med förslag om fullföljande av ifrågavarande anskaffningsprogram. Kostnaderna för den återstående anskaffningen av ammunition hava beräknats till 56 800 000 kronor. Enär emellertid å det av 1943 års riksdag för motsvarande ändamål anvisade anslaget beräknats uppkomma ett överskott om 5 000 000 kronor, utgör det nu aktuella medelsbehovet 51 800 000 kronor, vilket belopp departementschefen tillstyrkt. Tygavdelningen har vidare hemställt, att 9 300 000 kronor måtte ställas till förfogande för anskaffning av viss sprängmateriel. Även denna medelsanvisning har departementschefen tillstyrkt.

Den anskaffning av ammunition och sprängmateriel m. m., som nu föreslagits skola äga rum, är betingad bland annat därav, att under nu rådande förhållanden en starkare beredskap ansetts erforderlig än som kunnat i 1942 års försvarsbeslut förutses. Kostnaderna hava ansetts böra falla utanför den kostnadsram, som av 1942 års riksdag angivits för försvarsväsendets utbyggnad under budgetåren 1942/47.

Med hänsyn till den under de tidigare krigsåren rådande svåra materialbristen befanns det nödvändigt att, oaktat därmed förenade olägenheter, tillverka vissa patronhylsor av järn i stället för av högvärdigare material, varjämte ett antal tändhylsor av produktionstekniska skäl måste givas ett ur

kvalitetssynpunkt mindre tillfredsställande utförande. Möjligheter synas nu föreligga att ersätta ifrågavarande ammunitionseffekter med fullgod materiel, vilket ur såväl säkerhetssynpunkt som av beredskapsskäl är i hög grad önskvärt. Kostnaderna härför ha beräknats till 5 850 000 kronor, vilket belopp departementschefen tillstyrkt. Ifrågavarande kostnader hava ansetts icke böra medräknas inom försvarsbeslutets kostnadsram.

Vederbörande myndigheter hava föreslagit att till bestridande av en del av de i det föregående berörda kostnaderna skulle utnyttjas vissa från krigsmaterielverket influtna överskottsmedel och från krigsindustrien erhållna rabatter. Med hänsyn därtill har det synts departementschefen lämpligt att i detta sammanhang upptaga till närmare behandling frågan om ifrågavarande överskotts- och rabattmedel och dessas utnyttjande.

Departementschefen anför härom följande.

Att krigsmaterielverket är i stånd att återbära överskottsmedel till avsevärda belopp, vilka beräknas ytterligare stiga, synes sammanhänga därmed, att verket — före dess tillkomst statens ammunitionsnämnd och statens krigsmaterielnämnd — debiterat alltför höga priser vid sina leveranser till de militära förvaltningsmyndigheterna. De från krigsindustrien erhållna rabattmedlen härfluta ur ett med vissa krigsindustriella företag ingånget prisavtal, enligt vilket å krigsmaterielleveranser medgivits vissa prisreduktioner i förhållande till vad som tidigare förutsatts. Framhållas må, att överskotts- och rabattmedel inflöto redan under budgetåret 1942/43. Såsom under punkt 2 anförts disponerades dessa medel helt för reglering av medelsanvisningar över förskottsstat. Emellertid torde dylika medel för framtiden böra disponeras efter i viss mån andra grunder. För att kostnaderna för genomförandet av 1942 års försvarsbeslut skola kunna överblickas böra sålunda överskotts- och rabattmedel, som kunna hänföras till anskaffningar inom försvarsbeslutets kostnadsram, tillgodoföras de anslag, som belastats med kostnaderna för respektive anskaffningar, och disponeras till därmed avsedda utgifter enligt Kungl. Maj:ts bestämmande. På sätt förordats av vederbörande myndigheter böra vidare rabattmedel från krigsindustrien, som kunna hänföras till viss materielanskaffning, å vilken uppkommit merkostnader på grund av s. k. glidande prisskala, disponeras för reglering av sådana merkostnader. Överskotts- och rabattmedel, som icke i enlighet med vad nu anförts böra tillgodoföras visst anskaffningsanslag, böra överföras till budgetutjämningsfonden över vederbörande under punkt 2 angivna kollektiva regleringsanslag. Det synes alltså icke böra ifrågakomma att utnyttja ifrågavarande medel för nya utgiftsändamål.

Vid 1943 års riksdags behandling av frågan om anvisande av medel till ytterligare anskaffning av ammunition m. m. för armén framhölls, att stora svårigheter mötte att på tillförlitligt sätt beräkna ammunitionsåtgången i krig och följaktligen även omfattningen av den tillverkning av ammunition, som av beredskapsskäl vore erforderlig. Ytterligare anskaffning kunde därför bli aktuell. Så har ock visat sig bliva fallet. Det nu erforderliga medelsbehovet har beräknats till 51 800 000 kronor. Då det ur beredskapssynpunkt är av stor vikt, att säkerhet vinnes för att ammunitionstillgången blir tryggad, tillstyrker utskottet, att ifrågavarande belopp anvisas. Av enahanda skäl tillstyrker utskottet jämväl anvisande av dels 9 300 000 kronor för anskaffning

Utskottet.

av sprängmateriel, dels ock 5 850 000 kronor för anskaffning av patronhylsor och för revidering av tändrör.

Departementschefen har i detta sammanhang föreslagit viss ändring i fråga om dispositionen av från krigsmaterielverket influtna överskottsmedel och från krigsindustrien erhållna rabatter. Mot de förordade grunder, enligt vilka ifrågavarande medel framdeles skulle disponeras, har utskottet icke haft något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Armén: Ytterligare anskaffning av ammunition m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 66 950 000 kronor.

5:o) **Armén: Täckning av vissa engångsutgifter för tygmateriel m. m.** Under åberopande av vad utskottet under punkt 2:o anført får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6) hemställa,

att riksdagen må till *Armén: Täckning av vissa engångsutgifter för tygmateriel m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 50 783 300 kronor.

6:o) **Armén: Förvärv av viss fastighet för befästningsändamål.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7) att till *Armén: Förvärv av viss fastighet för befästningsändamål* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 22 500 kronor.

Ifrågavarande fastighet har åsamkats avsevärt intrång genom att en del densamma tagits i anspråk för försvarsanläggningar. Fortifikationsförvaltningen har ansett av värderingsnämnd åsatt och av besiktningsmän tillstyrkt värde av 22 500 kronor skäligt.

Utskottet.

På i ärendet anförda skäl tillstyrker utskottet, att staten mot en köpskilling av 22 500 kronor förvärvar ifrågavarande fastighet. Kungl. Maj:t bör äga att meddela föreskrift om fastighetens överförande till redovisning å kapitalfond, därest fastighetens framtida användning skulle därtill förledda.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Armén: Förvärv av viss fastighet för befästningsändamål* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 22 500 kronor.

7:o) **Armén: Täckning av vissa engångsutgifter för fortifikatoriska anordningar m. m.** Under hänvisning till vad utskottet under punkt 2:o anført får utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8), hemställa,

att riksdagen må till *Armén: Täckning av vissa engångsutgifter för fortifikatoriska anordningar m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 7 746 000 kronor.

8:o) **Marinen: Undervisningsmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9) att till *Marinen: Undervisningsmateriel m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

Ifrågavarande anslag, som för innevarande budgetår är uppfört med 105 000 kronor, har ansetts böra förstärkas med 20 000 kronor. Det ökade medelsbehovet har i huvudsak motiverats med att konsekvenserna av den i försvarsbeslutet fastställda nya utbildningsorganisationen för marinen nu börjat framträda. Vidare har elevantalet ökat därigenom att manskap, som på grund av beredskapstjänstgöring å fartygen m. m. tidigare icke kunnat undvaras, numera får genomgå sina uppskjutna kurser, varigenom uppkommit ökat behov av läroböcker m. m. Merkostnaden har ansetts böra falla inom femårsperiodens kostnadsram.

Den föreslagna anslagsförstärkningen finner utskottet motiverad, varför utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Marinen: Undervisningsmateriel m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

9:o) **Täckning av vissa löpande försvarsutgifter.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10) att till *Täckning av vissa löpande försvarsutgifter å tilläggsstat II* till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 000 kronor.

För täckning av å förskottsstat redovisade löpande utgifter anvisades å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 ett förslagsanslag av 750 000 000 kronor, å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 ett förslagsanslag av 825 000 000 kronor samt å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 ett förslagsanslag av 950 000 000 kronor. De slutliga belastningarna å dessa anslag uppgingo till 820 000 000 kronor för vardera av budgetåren 1940/41 och 1941/42 samt till 910 000 000 kronor för budgetåret 1942/43.

I propositionen 1944: 3 uppskattades det erforderliga medelsbehovet under budgetåret 1943/44 för löpande förskottsutgifter — inklusive utgifter för krigsfamiljebidrag — till 1 005 000 000 kronor.

Enligt en av riksräkenskapsverket med skrivelse den 29 april 1944 överlämnad approximativ beräkning av utfallet av fjärde huvudtiteln för budget-

året 1943/44 uppskattas numera de löpande utgifterna för försvarsberedskapen under sistnämnda budgetår till omkring 1 000 000 000 kronor. Departementschefen har förordat, att ett förslagsanslag å detta belopp äskas för täckning av de från förskottsstaten ianspråktagna medlen. Anslaget har synts departementschefen böra disponeras och redovisas enligt samma regler som tillämpats beträffande motsvarande anslag för budgetåren 1940/43.

Utskottet.

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag hemställa,

att riksdagen må till *Täckning av vissa löpande försvarsutgifter* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 000 kronor.

10:o) **Täckning av planeringskostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11) att till *Täckning av planeringskostnader* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 1 022 000 kronor.

Genom beslut den 28 april 1944 har Kungl. Maj:t bemyndigat sjökartverket att med anlitande av det å allmän förskottsstat för budgetåret 1943/44 uppförda förskottsanslaget till planering av allmänna arbeten (a) använda högst 7 000 kronor för bestridande av kostnaderna för planering av arbeten med om- och nybyggnad av sjömättningsfartyg.

Genom särskilda beslut den 5 maj 1944 har vidare Kungl. Maj:t lämnat motsvarande bemyndiganden åt arméns fortifikationsförvaltning, marinförvaltningen, flygförvaltningen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt byggnadsstyrelsen intill ett sammanlagt belopp av 1 015 000 kronor beträffande i investeringsplan för försvarsväsendet ingående arbeten.

Gjorda anvisningar från förenämnda förskottsanslag uppgå alltså för försvarsväsendets del till 1 022 000 kronor. Ytterligare anvisningar av ifrågavarande slag anser departementschefen icke behöva förekomma under innevarande budgetår. För beredande av täckning av de förskottsvis bestridda utgifterna äskas nu medel av riksdagen.

Utskottet.

Efter tagen del av de till ärendet hörande handlingarna tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Täckning av planeringskostnader* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 1 022 000 kronor.

KAPITALBUDGETEN.

Försvarsväsendets fastighetsfond.

Arméförvaltningens delfond.

11:o) **Ytterligare medel till ordnande av förläggningen för försvarsväsendets radioanstalt.** I förberörda proposition nr 275 har Kungl. Maj:t under kapitalbudgeten (bilaga 9, punkt 1 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 12 maj 1944) föreslagit riksdagen att till Ytterligare medel till ordnande av förläggningen för försvarsväsendets radioanstalt å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett investeringsanlag av 527 000 kronor.

För ordnande av förläggningen för försvarsväsendets radioanstalt har riksdagen anvisat tillhoppa 3 161 000 kronor. Genom beslut den 31 mars 1944 har Kungl. Maj:t anvisat högst 3 000 kronor från det å förskottsstaten för försvarsväsendet uppförda förskottsanslaget till försvarsberedskapens stärkande i allmänhet (VII b) för utförande av värme- och ventilationsanordningar i en radioanstalten tillhörig byggnad.

Arméns fortifikationsförvaltning har nu hemställt om anvisande av ytterligare 524 000 kronor. Detta belopp hänför sig delvis till oundviklig prisstegring å ifrågakvarande byggnadsarbeten. I övrigt sammanhänger medelsbehovet dels med vissa särskilda förhållanden, som föranlett en utökning i vissa delar av byggnadsprogrammet, dels ock med överskridanden på grund av bristande detaljplanering vid byggnadsprogrammets uppgörande. Departementschefen tillstyrker beloppet i fråga, vilket ansetts icke böra belasta femårsplanens kostnadsram.

För de på grund av Kungl. Maj:ts förenämnda beslut den 31 mars 1944 förskottsvis bestridda utgifterna har täckning ansetts böra beredas genom särskild investering till motsvarande belopp. Medelsbehovet under anslaget uppgår härigenom till 527 000 kronor.

Utskottet, som bemärkt att en av de mera väsentliga orsakerna till det ytterligare medelsbehovet är att hänföra till bristande detaljplanering vid byggnadsprogrammets uppgörande, anser sig emellertid med hänsyn till att de begärda medlen äro erforderliga för ett ändamålsenligt ordnande av anstaltens förläggning böra tillstyrka det äskade anslaget.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Ytterligare medel till ordnande av förläggningen för försvarsväsendets radioanstalt* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett investeringsanlag av 527 000 kronor.

12:o) **Vissa kostnader för skolbyggnad för Signalregementet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2), vilket avser anvisande av medel för täckande

av vissa icke ersatta kostnader för uppförande av ifrågavarande byggnad, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa kostnader för skolbyggnad för Signalregementet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett investeringsanslag av 48 700 kronor.

Marinförvaltningens delfond.

13:o) **Fritidsbyggnad vid Gotlands kustartillerikår.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3), att till Fritidsbyggnad vid Gotlands kustartillerikår å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett investeringsanslag av 30 000 kronor.

Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1942:187 anvisade riksdagen, under villkor att Bunge kommun kostnadsfritt till staten med äganderätt överläte för ändamålet erforderlig tomt, till Fritidsbyggnad vid Gotlands kustartillerikår å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 ett reservationsanslag av 210 000 kronor. Med hänsyn till rådande brist på materiel och arbetskraft har byggnaden emellertid ännu icke kommit till utförande.

Marinförvaltningen har nu hemställt, att ett belopp av 60 000 kronor måtte ställas till förfogande av förskottsanslag för provisoriskt ordnande av fritidslokaler vid Färösund genom uppförande av en barack, vilket alternativt ämbetsverket ansåg vara att betrakta som en nödfallsutväg. Departementschefen har icke funnit tillrädligt, att nu för en icke obetydlig kostnad anordna provisoriska fritidslokaler, vilka aldrig kunna bliva helt lämpliga för sitt ändamål.

Enligt departementschefens mening är det angeläget, att fritidsfrågorna i Färösund snarast möjligt bringas till sin lösning, och att den beslutade fritidsbyggnaden därför bör komma till utförande, så snart tillgången på arbetskraft och material det medger. Med hänsyn till den sedan år 1942 inträdda prisstegringen beräknas emellertid det för ändamålet anvisade anslaget, 210 000 kronor, icke bliva tillräckligt, varför en förstärkning av anslaget med 30 000 kronor är erforderligt. Detta belopp har ansetts icke böra inräknas i femårsplanens kostnadsram.

Utskottet.

Utskottet är ense med departementschefen om att ett allenast provisoriskt ordnande av fritidslokalerna i Färösund icke är tillrädligt. I stället bör den av riksdagen tidigare beslutade fritidsbyggnaden komma till utförande, så snart tillgången på arbetskraft och material det medger. Utskottet tillstyrker därför, att ett anslag av 30 000 kronor nu anvisas med hänsyn till numera beräknad kostnad för byggnadens uppförande.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Fritidsbyggnad vid Gotlands kustartillerikår* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett investeringsanslag av 30 000 kronor.

Försvarets bostadsanskaffningsfond.

14:o) **Anordnande av bostäder.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4) att till Anordnande av bostäder å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett investeringsanslag av 5 260 000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att, då han vid anmälan av propositionen 1944:175 förordade inrättandet från och med den 30 juni 1944 av försvarets bostadsanskaffningsfond, detta skedde trots att spørsmålet om principerna för avskrivningen av fondens kapitaltillgångar icke syntes så utrett, att förslag då kunde framläggas i ämnet. Departementschefen förutsatte, att denna fråga finge upptagas till behandling, lämpligen i samband med att anslag äskades under den föreslagna fonden å tilläggsstat till riksstaten till ersättning för de medel, som med riksdagens bemyndigande tagits i anspråk av de för budgetåret 1943/44 under respektive arméförvaltningens, marinförvaltningens och flygförvaltningens delfonder av försvarsväsendets fastighetsfond anvisade investeringsanslagen. Försvarets bostadsanskaffningsnämnd har nu hemställt, att — oaktat avskrivningsfrågan icke nu kunde definitivt lösas — anslag måtte äskas under bostadsanskaffningsfonden för täckande av de belopp, som Kungl. Maj:t under löpande budgetår ställt till nämndens förfogande från nyssnämnda investeringsanslag.

Ehuru det vore att föredraga, att förevarande anslagsfråga kunnat bedömas i sitt samband med frågan om principerna för avskrivning av bostadsanskaffningsfondens kapitaltillgångar, har departementschefen dock icke velat motsätta sig att redan för innevarande budgetår investeringsanslag anvisas för täckande av de medel, som under budgetåret för bostadsanskaffning i nämndens regi förskotterats från de under försvarsväsendets fastighetsfond uppförda investeringsanslagen. Härigenom möjliggöres, att de till nämndens förfogande från nyssnämnda investeringsanslag ställda medlen eller de härför anskaffade kapitaltillgångarna kunna i samband med inrättandet per den 30 juni 1944 av den nya fonden upptagas till redovisning å denna. En dylik anordning innebär, framhåller departementschefen, ur budgettekniska synpunkter vissa fördelar.

Enligt de principer, som legat till grund för förslaget om inrättandet av försvarets bostadsanskaffningsfond, böra å denna redovisas av bostadsanskaffningsnämnden förvaltade personalbostäder, vilka icke ha karaktär av tjänstebostäder i egentlig mening, d. v. s. icke äro förenade med bostadstvång. I överensstämmelse härmed bör överföring till den nya fonden icke ifrågakomma av vissa bostadsbyggnader i Vitså, beträffande vilka oklarhet ännu råder, om bostadstvång bör föreskrivas. För de medel, vilka ställts till förfogande för detta ändamål, bör således enligt departementschefens mening ersättningsanslag icke nu äskas.

Kungl. Maj:t har hittills från de under fastighetsfonden anvisade investeringsanslagen ställt till nämndens förfogande sammanlagt 3 384 500 kronor, varav för bebyggelsen i Vitså 140 000 kronor. Härutöver kunna under inne-

varande budgetår komma att ställas till förfogande ytterligare 346 000 kronor för bostäder i Ljungbyhed och 1 270 000 kronor för bostäder i Kiruna på grund av framställningar, vilka för närvarande äro beroende på Kungl. Maj:ts prövning, samt 395 000 kronor för bostadsbyggnader å Malmen, varom framställning dock ännu icke inkommit till försvarsdepartementet. Försiktigtvis synes departementschefen vid anslagsberäkningarna hänsyn böra tagas jämväl till sistnämnda tre belopp. I den mån berörda investeringsanslag skulle behöva ytterligare anlitas synes spørsmålet om anvisande av anslag till ersättning härför böra få upptagas i samband med äskande av anslag å tilläggsstat till riksstaten för nästkommande budgetår. Frånsett bostäderna i Vitså skulle alltså nu erfordras täckningsanslag till ett sammanlagt belopp av, i avrundat tal, 5 260 000 kronor.

Utskottet. Ehuru principerna för avskrivning av kapitaltillgångarna å försvarets bostadsanskaffningsfond icke äro slutgiltigt utredda, finner sig utskottet dock böra på av departementschefen anförda skäl tillstyrka, att redan för innevarande budgetår investeringsanslag anvisas för täckande av belopp, som Kungl. Maj:t under innevarande budgetår för bostadsanskaffning i försvarets bostadsanskaffningsnämnds regi förskotterat eller kommer att förskottera för vissa av departementschefen angivna redan nu förutsebara behov. I enlighet härmed har täckningsanslaget beräknats till 5 260 000 kronor, vilket belopp utskottet tillstyrker.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Anordnande av bostäder å tilläggsstat II* till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett investeringsanslag av 5 260 000 kronor.

Stockholm den 13 juni 1944.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson* i Malmö, *Pauli, Gränebo, Sven Larsson, Bernhard Nilsson, Bäckström, Bäcklund, Holmström, Karl Andersson, Boman* och *Ivar Persson*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Skoglund* i Doverstorp, *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Andersson* i Prästbol, *Danielsson, Ward, Persson* i Falla, *Persson* i Tidaholm, *Olsson* i Kullenbergstorp, *Lindholm* och fru *Atvén*.